

„ROLUL GUVERNĂRII DESCHISE PRIN PRISMA VALORIFICĂRII POTENȚIALULUI TINERILOR.”

*Viorelia RUSNAC,
Facultatea Relații Internaționale,
Științe Politice și Administrative*

CZU: 351/354.08-053.6(478)

rusnac.viorelia.md@gmail.com

Guvernarea deschisă reprezintă o caracteristică esențială a unui stat de drept care are menirea de a spori modernizarea activităților publice.

Actualitate cercetării este determinată de forța imensă în procesul de democratizare și europeanizare a țării prin implicarea tinerilor.

Importanța și noutatea științifică. Acest subiect este important pentru că tinerii fiind nucleul societății, trebuie să li se valorifice potențialul acum, pentru că doar așa se construiește temelia unui viitor prosper, liber și democratic. Domeniile guvernării deschise, ca transparența bugetară și modernizarea serviciilor publice ar putea oferi posibilitatea de a se valorifica potențialul tinerilor prin nevoia de a se investi în proiectele prioritare și a le oferi servicii cât mai moderne.

Scopul studiului dat a constat în analiza gradului de implementare a obiectivelor guvernării deschise expuse în Planul de acțiuni pe domeniul transparenței bugetare și modernizării serviciilor publice, de către autoritățile administrației publice în raport cu tinerii, precum și determinarea temeiurilor și importanței obiectivelor propuse pentru anii 2021-2024 prin elaborarea Conceptului de către Cancelaria de Stat pentru o guvernare deschisă.

Obiectivele cercetării au fost bazate pe analiza Planului de Acțiuni a guvernării deschise pentru anii 2019-2020: identificarea autorităților publice centrale și locale și ale paginilor oficiale ale acestora privind asigurarea transparenței bugetare; determinarea gradului de participare a tinerilor în procesul de bugetare; evaluarea modalităților de prestare a serviciilor publice pentru tineret de către autoritățile administrației publice.

În calitate de **metode de cercetare** au fost utilizate metoda analizei, documentării, interviului.

Din cadrul Raportului „Guvernarea deschisă. Context mondial și perspective” realizat de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Eco-

nomică în anul 2016, deducem că *guvernarea deschisă* este o cultură a guvernării bazată pe politici publice și practici inovative și durabile, inspirate din principiile transparenței, responsabilității și participării, care întărește democrația și contribuie la o creștere incluzivă.

Drept urmare, componenta asigurării transparenței bugetare la nivel național ține de competența Ministerului Educației și Cercetării, întrucât finanțarea sectorului de tineret este reglementată de Legea nr. 215 din 29-07-2016 cu privire la tineret și prevede în art.9 alin.(2) lit.g precum că Ministerul Educației și Cercetării *sprijină financiar, în limita bugetului aprobat, structurile necomerciale de tineret și activitățile acestora prin intermediul unor concursuri, în bază de proiecte și programe de tineret, organizate anual.* Totodată prevederile art. 12 alin. (3) lit.d din Legea nr. 215 din 29-07-2016 cu privire la tineret face referire la competența administrației publice locale care, *acordă sprijin, inclusiv financiar, proiectelor și inițiativelor tinerilor la nivel local.*

În cele din urmă, analizând pagina oficială a Ministerului Educației și Cercetării, la compartimentul *Transparență financiară* s-a observat că sunt plasate bugetele aprobate, precizate și executate pentru anii 2018 și 2019 pentru sectorul de tineret.

Daca ne referim la acele 34 de autorități locale de nivelul I și 25 de raioane, observăm transparența privind informarea și **publicarea bugetului pe anul 2020** prin paginile web ale acestora, conform studiului, *„Clasamentul celor mai deschise autorități publice locale,”* realizat de IDIS „Viitorul” împreună cu INEKO Slovacia, în anul 2019. Iar conform datelor de pe portalul Bugetele Locale, la componenta bugetară au fost identificate cele mai transparente raioane: Strășeni, Fălești, Criuleni, Cahul, Soroca. Totodată, trebuie să remarcăm faptul ca bugetele pentru tineri sunt prevăzute de obicei acolo unde există consilii locale de tineret. Drept exemplu servește Primăria Comunei Răzeni în cadrul căreia este creată și Comisia pentru dezvoltarea social culturală, sport și tineret, pe lângă care activează Consiliul Local de Tineret.

Participarea activă. Conform studiului *„Cetățenia activă în rândul tinerilor din Moldova”* realizat în cadrul proiectului *“REACH OUT – dezvoltarea cetățeniei active în rândul tinerilor la nivel local”* implementat de Centrul pentru Dezvoltare Educațională și Comunitară, la întrebarea *dacă Administrația Publică Locală din comunitate implică tinerii în deciziile care influențează viitorul localității, doar 11,6% au răspuns că*

sunt implicați deseori, iar fiecare al 3-lea fie că este ocazional implicat, fie că nu este implicat deloc.

Servicii moderne. Prin intermediul interviului realizat de noi cu Președinta Consiliului Local Botanica, Liviana Frunză, s-a constatat că tinerii sunt încă în așteptarea a multor servicii moderne, printre care enumerăm: și prestarea de către autorități a cât mai multe servicii moderne pentru tineri, depunerea unui demers / unei petiții, cereri în format online și posibilitatea identificării etapei de examinare a acestora.

În concluzie, observăm un grad substanțial de realizare a obiectivelor din Programul Guvernare Deschisă 2018-2019. Iar noul program al guvernării deschise pentru anii 2021-2024 prin obiectivele propuse are menirea de a spori transparența bugetară și modernizarea serviciilor publice.

Recomandăm să se realizeze în continuare câte multe discuții publice cu tinerii, care să aibă drept scop informarea și determinarea participării acestora în procesul bugetar, care ar realiza substanțial acel angajament primordial azi, privind realizarea guvernării deschise prin implicarea tinerilor.

Bibliografie:

Acte normative:

1. Legea nr. 215 din 29-07-2016 cu privire la tineret. //În Monitorul Oficial Nr. 315-328 din 23-09-2016 art. 688.

Rapoarte, studii:

1. Raport „Le gouvernement ouvert” realizat de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, 2016, p.3. Disponibil: <https://www.oecd.org/gov/Open-Government-Highlights-FR.pdf>. Accesat [20.02.2022].
2. Studiu „Cetățenia activă în rândul tinerilor din Moldova” realizat de Iațco Mariana, Bevziuc Victoria în cadrul proiectului “REACH OUT – dezvoltarea cetățeniei active în rândul tinerilor la nivel local” implementat de Centrul pentru Dezvoltare Educațională și Comunitară. Chișinău, august – octombrie 2021, p.27. Disponibil: Cfile:///C:/Users/User/Downloads/Studiu-CDEC-Iatco-Bevziuc-draft.pdf. Accesat [20.02.2022].

Surse-web:

1. Pagina oficială a Consiliului Raional Strășeni. Disponibil: <http://www.crstraseni.md/index.php?l=ro>. Accesat [19.02.2022]. Disponibil: <https://il.md/>. Accesat [18.02.2022].
2. Portalul bugetelor locale. Disponibil: <http://localbudgets.viitorul.org/>. Accesat [18.02.2022].

*Coordonator științific:
Violeta GHERASIMENCO, lector univ.*